

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 220/04-84

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobříka na neverejnom zasadnutí 11. januára 2005 prerokoval sťažnosť Ing. J. M., bytom P., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky arbitrárnosťou uznesenia Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva Ing. J. M. podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 p o r u š e n é b o l i .

2. Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 v časti týkajúcej sa Ing. J. M.

3. Ing. J. M. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Ing. J. M. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

5. Ing. J. M. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 17 208 Sk (slovom sedemnášťtisícdivestoosem slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť jeho právnomu zástupcovi Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2003 doručená sťažnosť Ing. J. M., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 11. septembra 2003 a 28. mája 2004, ktorou namieta porušenie svojich práv

1. podľa čl. 5 ods. 4 v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej aj „generálna prokuratúra“), Krajskou prokuratúrou Trenčín (ďalej aj „krajská prokuratúra“) a Okresným súdom Trenčín (ďalej aj „okresný súd“),

2. podľa čl. 5 ods. 4 v spojení s čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) a písm. d) dohovoru a čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy okresným súdom,

3. podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy okresným súdom,

4. podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho uvedených práv jednotlivými orgánmi verejnej moci, aby zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 v časti týkajúcej sa sťažovateľa a aby ho prepustil z väzby, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie 10 000 Sk voči generálnej prokuratúre, 30 000 Sk voči krajskej prokuratúre a 100 000 Sk voči okresnému súdu, ako aj náhradu trov konania. Sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil podaniami doručenými ústavnému súdu 11. septembra 2003 a 28. mája 2004.

K sťažnosti sú pripojené viaceré na vec sa vzťahujúce prílohy.

Ústavný súd sťažnosť 30. júna 2004 predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pre ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) a uznesením sp. zn. III. ÚS 220/04-45 ju prijal na ďalšie konanie v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy arbitrárnosťou uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Predmetom ďalšieho konania v merite veci bola len časť sťažnosti prijatá na ďalšie konanie, v ktorej sťažovateľ argumentuje nasledovne.

Uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 je arbitrárne, a preto porušuje jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy tým istým uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna

2003, ktorým bola predĺžená väzba sťažovateľa (ako aj jeho 7 spoluobvinených) do 30. novembra 2003.

Uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 o predĺžení väzby sa odvoláva na argumentáciu obsiahnutú v návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby č. k. 1 Kv 59/02-763 z 23. mája 2003 a na rozhodnutie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby sp. zn. 1 Tp 114/02 zo 14. decembra 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 1 Tpo 72/02 zo 16. januára 2003. Preto ústavný súd posudzoval odôvodnenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 o predĺžení väzby v spojení s uvedeným návrhom a rozhodnutiami.

Sťažovateľ považuje skutočnosti uvedené v návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín č. k. Kv 59/02-763 z 23. mája 2003 na predĺženie lehoty trvania jeho väzby, na základe ktorého okresný súd jeho väzbu uvedeným uznesením predĺžil vo vzťahu k jeho osobe „za nedôvodné a ničím nepodložené“. Argumentuje tým, že vo vzťahu k časti skutku, pre ktorý je trestne stíhaný, boli vykonané početné dôkazy, výsluchy a konfrontácie svedkov a obvinených. Z výpovedí a z iných procesne zabezpečených dôkazov nevyplýva, že by sa bol podieľal aj na trestných činoch vražd, s ktorými bola jeho trestná vec sprenevery spojená. Tvrdí, že zistenia z doterajších procesných úkonov sú už procesne zabezpečené a sú použiteľné aj pred súdom. Preto jeho „... pôsobenie na svedkov alebo spoluobvinených neprichádza do úvahy, rovnako ako marenie objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie“.

Sťažovateľ ďalej popiera, že si trestnou činnosťou zabezpečoval finančné prostriedky, nikto ho finančne nemotivoval a ani on iného finančne nemotivoval. Stále je zamestnaný a prostriedky na obživu si i naďalej mieni získavať legálne. Popiera vytváranie fiktívnych dôkazov na zakrytie jeho trestnej činnosti, ktorých vytváranie ním podľa neho nevyplýva z dokazovania. Rovnako sa nikomu nevyhrážal násilím a ani jemu sa nikto násilím nevyhrážal. Obava z pokračovania v trestnej činnosti je v jeho prípade nedôvodná. Vo vzťahu k jeho osobe neboli uvedené žiadne dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

Arbitrárnosť samotného napadnutého uznesenia vidí sťažovateľ hlavne v tom „... že neobsahuje vo vzťahu k mojej osobe konkrétne skutočnosti odôvodňujúce predĺženie lehoty trvania mojej väzby. Rovnako nie je z neho zrejmá existencia skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho vzhľadom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania mojej osobnej slobody“. Namieta povrchnosť a všeobecnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, z ktorého sa nedá zistiť, na základe akých konkrétnych dôkazov dospel okresný súd k záveru o existencii nešpecifikovaných skutočností odôvodňujúcich jeho väzbu.

Sťažovateľ rozsiahlo argumentuje, prečo v jeho prípade nie sú dané dôvody väzby a prečo odôvodnenie uvedeného uznesenia nezodpovedá požiadavkám dohovoru, ústavy ani zákona. Proti tvrdeniu o existencii dôvodnej obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti, okrem iného namieta, že dosiaľ nebol trestne stíhaný, že zo samotného faktu jeho trestného stíhania nemožno takúto dôvodnú obavu vyvodiť a že k Devín banke, a. s. v konkurze, nemá žiadny vzťah.

Ak by aj v počiatočnom štádiu jeho väzby boli stačili podozrenia a domnienky, tak plynutím času sa stávajú stále nedostačujúcejšími. Prípadné pretrvávajúce podozrenia, že sa dopustil trestného činu, už po roku prestáva stačiť ako dostatočný dôvod väzby.

Na základe výzvy ústavného súdu sa ku prijatej časti sťažnosti vyjadril okresný súd podaním doručeným ústavnému súdu 4. októbra 2004. Okresný súd v rámci argumentácie pripomína, že jeho napadnuté uznesenie sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 nadväzuje na predchádzajúce rozhodnutia, a to na uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 114/02 zo 14. decembra 2002 o vzatí sťažovateľa do väzby v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 1 Tpo 72/02, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodná.

Okresný súd tvrdí, že v dobe vydania napadnutého uznesenia boli vyšetrowanie i väzba sťažovateľa v počiatočnom štádiu. Vyšetrowanie zložitej a rozsiahlej trestnej činnosti prebiehalo plynule a z vyšetrowacieho spisu vyplývala dôvodnosť podozrenia voči sťažovateľovi. Bolo potrebné vykonať ďalšie vyšetrowacie úkony a neboli známe okolnosti

znamenajúce zánik väzobných dôvodov sťažovateľa. Odôvodnenie uznesenia zodpovedá § 134 ods. 2 Trestného poriadku. Pri uznesení sa preskúmava správnosť jeho výroku, a teda odkaz na dôvody uvedené v návrhu prokurátora ani jeho prípadné chyby sa nemôžu vzhľadom na čas, ktorý uplynul od rozhodnutia o vzatí do väzby, považovať za prejav svojvôle.

Rozhodujúca je vecná správnosť a dôvodnosť predĺženia väzby a nie odôvodnenie uznesenia. Okresný súd navrhol, aby sa ústavný súd oboznámil s vyšetrovacím spisom sp. zn. ČVS:VKE-14/OVOZTČ-BB-2002, z ktorého ku 2. júnu 2003 vyplývala dôvodnosť predĺženia väzby sťažovateľa.

Okresný súd ďalej argumentuje subsidiaritou právomoci ústavného súdu vo vzťahu ku všeobecným súdom, do právomoci ktorých môže zasiahnuť len ak rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd.

Podľa názoru okresného súdu „z vyšetrovacieho spisu predtým uvedeného jednoznačne vyplýva, že v čase predlžovania väzby (02. 06. 2003) by vzhľadom na rozsiahlu majetkovú trestnú činnosť, vysokú mieru prepojenosti trestnej činnosti všetkých obvinených (medzi ktorých patril aj sťažovateľ Ing. M.) prepustením ktoréhokoľvek z nich na slobodu mohlo byť vyšetrovanie zmarené. Závažnosť tejto trestnej činnosti a jej rozsah sú okrem iného dôvodom, pre ktoré nemohlo byť vyšetrovanie ukončené v 6 mesačnej zákonnej lehote. Preto závery Okresného súdu Trenčín vo veci sp. zn. 1 Tp 50/2003 nemôžu byť prejavom svojvôle a nemôžu mať za následok porušenie základného práva alebo slobody“.

Ku vyjadreniu okresného súdu zaujal sťažovateľ stanovisko, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 28. októbra 2004. Námietky okresného súdu považuje za nedôvodné. Tvrdí, že prinajmenej vo vzťahu k jeho osobe sa už vec v momente vydania napadnutého uznesenia nenachádzala v počiatočnom štádiu vyšetrovania. Vyšetrovanie začalo už 14. augusta 2002 uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Prešov sp. zn. ČVS:KUV-76/OVVK-2002. Podľa uznesenia i návrhu prokurátora na jeho

vydanie vyplynula potreba predĺženia väzby až zo spojenia viacerých vecí na spoločné konanie.

Odvolávajúc sa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu tvrdí, že je povinnosťou všeobecného súdu riadne odôvodniť rozhodnutie o väzbe a že dôvody pre väzbu musia byť významné a dostatočné. Nadväzujúc na argumentáciu jeho ústavnej sťažnosti tvrdí, že takéto dôvody v čase vydania uznesenia neexistovali. Ani podľa obvinenia nebola časť skutku, ktorý mal vykonať, rozsiahlou majetkovou trestnou činnosťou a popiera vysokú prepojenosť svojho konania s konaním spoluobvinených.

Podľa jeho tvrdenia v dobe vydania uznesenia už boli relevantné dôkazy procesne zabezpečené, nehrozilo nebezpečenstvo jeho úteku, a teda jeho prepustenie by nebolo ohrozilo dosiahnutie účelu trestného konania. Rovnako popiera aj existenciu dôvodov preventívnej väzby v čase vydania uznesenia. Skutkové a právne závery okresného súdu pokladá za „... *zjavne neodôvodnené a arbitrárne*...“, a preto zotrváva na ústavnej sťažnosti.

Trovy právneho zastúpenia vyčíslil vo výške 71 571 Sk za tri úkony právnej pomoci vrátane režijného paušálu. Túto sumu odôvodňuje náročnosťou jednotlivých úkonov z hľadiska časového a odborného, ako aj použitím zahraničných cudzojazyčných prameňov.

V časti sťažnosti, ktorú ústavný súd prijal na ďalšie konanie, je namietané porušenie sťažovateľových práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy.

Článok 5 ods. 4 dohovoru zakotvuje právo osoby pozbavenej osobnej slobody podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné. V okolnostiach prípadu ide o konanie o predĺžení väzby na návrh prokurátora predstavujúce aj „... automatické súdne preskúmanie v určitých intervaloch a z úradnej povinnosti zákonnosti väzby...“ (III. ÚS 227/03-9). Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. decembra 2000 vo veci Jubloňski

v. Poľsko, NG 33492/96, § 87) sa garancie čl. 5 ods. 4 dohovoru v plnej miere vzťahujú aj na takéto konanie. Preto ústavný súd rozhodol o porušení čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Ostatné namietané ustanovenia dohovoru a ústavy, ktoré sú uvedené v uznesení o prijatí na ďalšie konanie sa aj po tomto konaní podľa názoru ústavného súdu vzťahujú na danú vec.

Ústavný súd na základe priebehu konania a zvlášť podrobným preskúmaním uznesenia, predchádzajúcich návrhov na vzatie sťažovateľa do väzby, na jej predĺženia a súdneho rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby pokladá za preukázané nasledovné skutočnosti, ktoré z veľkej časti konštatoval už v uznesení č. k. III. ÚS 220/04-45 z 30. júna 2004.

Uvedené rozhodnutia a návrh obsahujú relatívne podrobný opis skutkov, z ktorých sú sťažovateľ a ďalšie osoby obvinení s jasným vymedzením podielu každého z nich na organizovanej trestnej činnosti, ktorá sa im kladie za vinu. Z týchto odôvodnení je zrejmé, akým konaním sa podľa orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľ dopustil trestného činu. Odôvodnenia uvedených rozhodnutí a návrhu sú veľmi podobné.

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že sťažovateľ sa na organizovanej trestnej činnosti podieľal overovaním a zisťovaním zostatkov na účte v peňažnom ústave, poskytovaním informácii o zostatku na účte v banke, podpisovaním a vypisovaním príkazu na prevod z účtu v banke a ich predkladaním banke, čo je opísané takto: „*M. J. spolu s J. L. telefonicky v presne nezistený deň v mesiaci júl 2002 vyzvali A. B., ktorý sa v tom čase nezdržiaval na území Slovenska, aby vrátil takto získané finančné prostriedky, čo A. B. neurobil, preto poveril P. V. a J. M., aby overili a zistili zostatky na uvedenom osobnom účte A. B., po zistení zostatkov o tomto informovali M. J., ktorý si na základe ich zistenia dňa 15. 7. 2002 založil svoj osobný účet ..., na ktorý mu bola prevedená dňa 16. 7. 2002 suma 75.940,-EUR a to tým spôsobom, že P. V. za spoluúčasti J. M. dňa 15. 7. 2002 vypísali a za A. B. podpísali príkaz na prevod sumy 75.940,-EUR z účtu A. B. ... na účet M. J. ..., súčasne obaja spoločne vypísali a za A. B. podpísali príkaz na prevod sumy 70.000,-*

Sk z účtu A. B. ... takto vypísané príkazy na prevody predložili ... dňa 16. 7. 2002 na realizáciu, ku ktorej aj toho istého dňa došlo.“

Vlastná argumentácia okresného súdu sa v relatívne rozsiahlom odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 vo vzťahu ku všetkým obvineným obmedzuje na nasledovnú formuláciu: *„Sudca okresného súdu po preskúmaní návrhu prokurátora, vyšetrovacieho spisu č. ČVS:VKE-14/OVOZTČ-BB-2002 a spisov tunajšieho súdu sp. zn. 1 Tp 114/2002 a sp. zn. 1 Tp 47/2003 dospel k záveru, že návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby u všetkých obvinených, je dôvodný. Napriek plynulému konaniu vyšetrovateľov prípravné konanie v predmetnej trestnej veci vzhľadom na potrebu jeho rozsiahleho doplnenia nebude môcť byť skončené v zákonnej 6-mesačnej lehote. Dôvody väzby u obvinených pritom trvajú naďalej tak, ako boli konštatované pri rozhodovaní o ich vzatí do väzby a u obvinených N., J. a L. i pri rozhodovaní o rozšírení dôvodov väzby. Prepustením niektorého z obvinených na slobodu by mohlo byť vyšetrovanie i ďalšie trestné konanie zmarené alebo sťažené.“* Zjavným nedostatkom uvedeného odôvodnenia je absencia individualizácie odôvodnenia väzobných dôvodov voči jednotlivým obvineným. Vysoká miera vzájomnej prepojenosti údajnej trestnej činnosti všetkých obvinených však znižuje význam uvedeného nedostatku, ktorý však nemožno odstrániť ani začlenením uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Tp 50/2003 z 2. júna 2003 do kontextu návrhu prokurátora a uznesení o vzatí sťažovateľa do väzby, lebo ani v nich nie sú dôvody väzby voči jednotlivým obvineným individuálne odôvodnené.

Európsky súd pre ľudské práva už v rozhodnutí *Labita v. Italy* (rozsudok zo 6. apríla 2000, sťažnosť č. 26772/95, §§ 162 – 164) vyslovil, že dôvody, ktoré postačujú na vzatie do väzby, sa po dlhšej dobe môžu stať nedostatočnými na jej ďalšie trvanie, a zároveň kritizoval nedostatočnú špecifikáciu dôvodov väzby voči jednotlivým obvineným. V rozhodnutí *Erdem v. Germany* (rozsudok z 5. júla 2001, sťažnosť č. 38321/97, §§ 43 – 45) bolo predmetom kritiky Európskeho súdu pre ľudské práva zjavné opakovanie odôvodnenia väzby vo viacerých následných väzobných návrhoch a rozhodnutiach. Uvedené rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva sa týkali porušenia čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Ústavný súd konštatuje, že nedostatky vytýkané Európskym súdom pre ľudské práva sa vzťahujú aj na uznesenie. Ústavný súd na rozdiel od okresného súdu nepovažuje väzbu trvajúcu šesť mesiacov za počiatočné štádium vyšetrovania i trvania väzby, a to ani „... s prihliadnutím na rozsah vyšetrovanej veci a potrebu ďalších úkonov ...“. Ak by si ústavný súd osvojil názor o počiatočnom štádiu vyšetrovania, tak by sa musel začať zaoberať otázkou, či sa v trestnej veci sťažovateľa postupovalo tempom primeraným tomu, že sa tento nachádzal vo väzbe. Pre úvahy ústavného súdu však v okolnostiach prípadu nie je rozhodujúce štádium vyšetrovania, ale štádium trvania väzby, ktoré v prípade väzby trvajúcej skoro šesť mesiacov už nie je počiatočným, a teda na jej odôvodnenie už nemožno uplatniť kritériá uplatňované v momente rozhodovania o vzatí do väzby a krátko po ňom. Šesťmesačné obmedzenie osobnej slobody osoby, voči ktorej sa uplatňuje prezumpcia nevinu, je dlhodobým.

Odôvodnenie väzby sťažovateľa je v zásade rovnaké v návrhoch prokuratúry i súdnych rozhodnutiach od jeho vzatia do väzby až po jej predĺženie uznesením. V žiadnom z uvedených dokumentov nie je individualizované skutkové a následne právne odôvodnenie jeho väzby.

V momente vzatia sťažovateľa do väzby bolo možné vzhľadom na organizovaný a skupinový charakter trestnej činnosti, z ktorej je obvinený, akceptovať aj takéto „spoločné“ odôvodnenie väzby všetkých obvinených. Pri predlžovaní väzby po šiestich mesiacoch však už takýto prístup ústavne neobstojí. Orgány prokuratúry a súd už mali dostatok času i možností špecifikovať skutkové a následne právne dôvody väzby sťažovateľa.

Individualizácia odôvodnenia väzby nie je samoučelnou požiadavkou, lebo osoba nachádzajúca sa vo väzbe môže svoje právo žiadať o prepustenie z väzby a podávať opravné prostriedky proti rozhodnutiam o jej ponechaní vo väzbe efektívne využiť, len ak pozná skutkovú a na ňu nadväzujúcu právnu argumentáciu, na základe ktorej je ona individuálne držaná vo väzbe.

Osobná sloboda podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru je individuálne realizovaným právom. Preto i každý právne konformný zásah do nej okrem počiatočného štádia väzby musí byť v zásade individuálne odôvodnený.

Ústavný súd nepolemizuje s tou časťou argumentácie okresného súdu, v ktorej tento tvrdí, že v dobe prijatia uznesenia existovali dôvody predĺženia väzby sťažovateľa. Ústavný súd neskúma vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, ale konštatuje, že odôvodnenie uznesenia nepredstavuje hlavne pre nedostatok individualizácie skutkových a s nimi korešpondujúcich právnych dôvodov väzby dostatočný základ ďalšieho ponechania sťažovateľa vo väzbe.

Ústavný súd však nemôže prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu, pokiaľ ide o jeho argumenty ohľadom namietaných nedostatkov odôvodnenia uznesenia. Jeho dôležitosť pre súlad uznesenia s ústavou i s dohovorom už bola vysvetlená. Okresný súd tvrdí, že odôvodnenie uznesenia zodpovedá požiadavkám § 134 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré znie „*V odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, najmä uviesť skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na podklade ktorých posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona*“. Potreba individualizácie odôvodnenia uznesenia, ktorým sa rozhodlo o predĺžení väzby sťažovateľa, nevyplýva z citovaného ustanovenia Trestného poriadku, ale z charakteru práva na osobnú slobodu a z na tento charakter nadväzujúcej citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [v rozsudku z 9. apríla 2003 vo veci Shishkov v. Bulharsko N. 3822/97, ktorá sa týkala aj čl. 5 ods. 3 dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva napr. vyslovil, že opodstatnenosť každej doby väzby, nech je akokoľvek krátka, musí byť príslušnými orgánmi presvedčivo zdôvodnená (§ 66)].

Ústavný súd síce vyslovil porušenie sťažovateľových práv, ale už nezrušil uznesenie a neprikázal okresnému súdu vo veci znova rozhodnúť, lebo o sťažovateľovej väzbe už v súčasnosti nemá právomoc rozhodovať okresný súd, a keďže sťažovateľ už bol prepustený

z väzby, tak už neprichádza do úvahy zrušenie uznesenia ani príkaz okresnému súdu znovu vo veci rozhodnúť.

Pre dovŕšenie nápravy porušenia sťažovateľových práv mu ústavný súd priznal aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk. Nedostatok individualizácie odôvodnenia predĺženia sťažovateľovej väzby uznesením v ňom prirodzene vyvolával pocity neistoty a prehliadania jeho osoby v situácii podstatného obmedzenia osobnej slobody.

Sťažovateľ žiada náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z odmeny jeho právneho zástupcu. Tvrdí, že „... vec je z časového, ako aj z hľadiska odborného náročná a k jej vybaveniu boli použité zahraničné a cudzojazyčné pramene“, a zároveň vychádza z predpokladu, že v konaní pred ústavným súdom išlo o dve veci, a to o porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy postupom a uznesením okresného súdu v konaní sp. zn. 1 Tp 50/2003 a o porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy tým istým postupom a uznesením tým, že nedošlo k jeho prepusteniu z väzby. Z uvedených dôvodov žiada zvýšiť tarifnú odmenu podľa § 17 ods. 3 a 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“).

K sťažovateľovej argumentácii o výške trov konania ústavný súd uvádza nasledovné. Sťažovateľov právny zástupca vo veci okrem ústavy a zákonov Slovenskej republiky argumentoval aj dohovorom a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa čl. 154c ods. 1 ústavy je dohovor súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Využívanie ktorejkoľvek súčasti právneho poriadku Slovenskej republiky vrátane na ňu nadväzujúcej judikatúry je alebo aspoň má byť pre advokáta samozrejmosťou. Podstatná časť rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva síce zatiaľ nie je prípustná v slovenčine, ale znalosť niektorého svetového jazyka je pre absolventa vysokej školy taktiež samozrejmosťou.

Právny zástupca sťažovateľa síce sformuloval rozsiahle a zložité podania, ale právnym problémom, ktorým sa ústavný súd zaoberal v merite veci, bola potreba individualizácie odôvodnenia uznesenia o predĺžení väzby. Časti sťažnosti, ktoré musel ústavný súd odmietnuť už v rámci predbežného prerokovania, nemožno zahrnúť do náročnosti veci v zmysle § 17 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Problém potreby individualizácie odôvodnenia rozhodnutia o predĺžení väzby je v judikatúre súdov Slovenskej republiky nový, a preto sa právny zástupca sťažovateľa v tejto časti podania nemohol oprieť o jednoznačnú výslovnú judikatúru. Preto musel tento problém nastoliť za pomoci kontextu rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z nich vyvodit' závery pre konkrétny prípad.

Ústavný súd teda uznal určitú výrazne nadpriemernú časovú a odbornú náročnosť veci, a preto priznal odmenu za jeden úkon právnej pomoci zvýšenú na dvojnásobok podľa § 17 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv rôznymi postupmi a rozhodnutiami orgánov verejnej moci v rámci jeho trestného stíhania čo neznamená v žiadnom prípade, že ide o spojené veci. Sťažovateľova trestná vec síce bola spojená s inou trestnou vecou, kde však on nebol trestne stíhaný, čiže tu nešlo o pôvodne dve veci, kde by bol účastníkom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri výpočte trov konania nepoužil ustanovenie § 17 ods. 4 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Sťažovateľ žiadal úhradu trov konania za dva úkony právnej moci.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 v spojení s § 17 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je ocenieľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je ocenieľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2003, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci zvýšenú na dvojnásobok podľa § 17 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., každý v hodnote 8 540 Sk (2 x 4 270 Sk). Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. 128 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 17 208 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa okresný súd.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2005